

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

FM2022/110

11. Maj 2021

Mariane Paviaasen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at lade iværksætte en udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonisering. Forslag til kommissorium og til, hvem der skal udarbejde udredningen, skal forelægges Inatsisartut til beslutning senest på EM2022, og udredningsarbejdet skal opstartes inden valgperiodens udgang.

(Medlem af Inatsisartut, Doris J. Jensen, Siumut)

Først ønsker vi fra Inuit Ataqatigiit at takke forslagsstiller Doris J. Jensen for forslaget.

Forslagsstilleren begrundet forslaget med at vi skal tage skridtet videre, og iværksætte en udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonisering og Inuit Ataqatigiit har følgende bemærkninger:

Efter den sidste verdens krig har de forenede nationer lavet aftale om at kolonierne skal afkoloniseres. Vi er nu bekendt med at efterfølgende drives vores land mere åben for omverdenen, før dette holdes vores land mere lukket.

I de forenede nationers aftale er der tre forskellige muligheder for lande der skal afkolonisere. Den første: kolonien skal selvstændiggøres, den anden: Kolonien bliver en del af den danske rige, den tredje: kolonien bliver selvstændig med økonomisk støtte.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

En af de tre muligheder som de forenede nationers aftale om afkolonisering, Selvstændighed, blive en del af nationen blev kun valgmulighed for de grønlandske politikere som kun to valg muligheder og denne er ikke tilsvarende!

Rettigheder og muligheder der blev mangelfuld fremlagt er ikke som det skal være, muligheden der ikke blev fremlagt under Grønlandsudvalgsmøder er Selvstændighed med mulighed for økonomisk støtte, som vi kan gætte på hvorfor man ikke har fremlagt, og denne støtter vi som forslagsstilleren ønsker undersøgt.

Man kan også sige at det er nødvendigt hvilke menneske rettigheder der er blevet overtrådt i årenes løb, burde undersøges.

For i løbet af årene, ting som vi nu har fået kendskab til, er ikke uden betydning og hvis vi skal nævne et par af de kendskab vi har fået, er: Tvangsflytning af beboere i Thule i forbindelse med oprettelse af militærbase, 21 børn der bliver tvangs sendt til Danmark, så de bliver forbillede til bedre udvikling, hvor der siges at man vil opnå, som man i disse dage taler om at , børnenes forældre underskriver med tvang, uden at blive oplyst rigtigt, at børnene bliver bortadopteret, og ikke mindst burde vi nævne at børn over 13 år, uden at informere, gives prævention, så de ikke bliver gravide, meget vanskelige hændelser og fjerner rettigheder sårer ikke kun de berørte, men uværdigheds følelse, som nation, bliver vi alle ramt negativt.

Efter vores land blev sat som en del af den dansk nation, har man i længere tid behandlet befolkningen som kolonialister uden at have noget at sige, sådan at høre deres mening, uden medbestemmelse, er forvaltningen en sand historie, en barsk historie der indeholder stor undertrykkelse der ødelagde vores værdighed, hvor der siges at vi kan lærer af, tage beslutninger hen over havde af samfundet og uden af kun sige undskyld til at have forvaltet som koloni, og vælge ikke kun vejen med økonomisk erstatning, mener vi at de burde de få

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

mulighed for krisehjælp, der hvor de er såret. Og den danske nation har den store ansvar for de historiske hændelser der er sket under kolonitiden som blandt andet muligheden blev tilbudt. Trods dette burde vi i dag få tydelig kendskab hvor præget vi er, for de ramte er folkeslag, ved generationsskifte er skadet, der kan mærke at deres rettighed og værdighed er taget fra, og hvor stort de er blevet frataget burde grundlæggende informeret og få mulighed til at komme videre.

Da man i 1952 blev afkoloniseret, havde vist alle muligheder, kan man kun gætte at måske ville vi have kørt anderledes. Landet der blev gjort selvstændigt, hvor man har hemmeligholdt mulighed for økonomisk støtte, som idag måske kunne have været med til at mindske udfordringer, kan man kun tænke.

Vi er ikke blevet klargjort længe til selvstændighed og indtil nu har vi kørt den linje, der kan vi sige at koloniherreren der er ansvarlige har ikke gennemført sin pligt og svigtet.

Koloniherreren har ikke gjort sin pligt og forberedt sammen med sin koloni til selvstændighed og i 1979 da vi fik Hjemmestyre og i 2009 da vi fik Selvstyre.

Vi mener, hvis nationen har handlet efter de forenede nationers menneske rettigheder, ved at vejlede os til selvstændighed, ville de rettigheder som jeg nævnte ovenstående ikke blevet overtrådt kunne sårede mentalt og i sjælen være færre.

Man tænker hvis vi var blevet vejledt retligt og klargjort til selvstændighed ville vores sundhedsvæsen kører bedre, og jeg vil ikke undlade at nævne boliger der tildels er forfaldne blev overdraget vederlagsfrit, siges der blandt andet, at vi skulle være taknemmelig for. Vi ved ikke helt rigtigt at der burde følge midler der skal bruges til vedligehold. Vi har heller ikke rigtig kendskab til om der er andre forpligtelser der er blevet forbigået.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Hvis vores vejledere har fulgt retligt de forenede nationers menneskerettigheder da vi blev selvstændige, ville de der har udfordringer med hårde daglige levevilkår være færre. Vi kunne sige at Danmark har kørt og har sluppet billigt, overgået mennesker rettigheder kunne vi i dag påvise og burde tage ansvar af skaders bivirkninger.

Disse er man kan tages med i undersøgelse, og til sidst burde vi sige at vi ikke kun har fået negativt fra danskerne. I andre lande bruges våben til til krig for at få uafhængighed har vi heldigvis ikke været igennem. Vores lands levende og ikke levende ressourcer er en af de ting vi har hjemtaget, som vi også har noget at lærer hvordan vi bedst kan benytte grundliggende.

Vi er i dag i kontakt med Danmark som vi i dag ikke kan skære fra, vi er mange familier, og fremtiden i betragtning burde vi søge der kan være til gavn for vores efterkommere, lærer af de sår vores forfædre har fået og via samarbejde burde komme mere over med hvordan vi er blevet behandlet i mente burde vi komme videre, og deri er undersøgelsen en vigtig del vejen frem.

Da forslagsstillerens forslag om en undersøgelse af om den danske stat har krænket FN's menneskerettigheder vil være tidskrævende tilslutter vi os forslag om at der skal stilles større tidsrum til rådighed i undersøgelsen og indstiller sagen til behandling i relevant udvalg.